

Projekt

z dnia 14 maja 2026 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W MSZCZONOWIE**

z dnia 14 maja 2026 r.

w sprawie przyjęcia stanowiska dotyczącego zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153 ze zm.) uchwała się, co następuje: § 1. Przyjmuje się stanowisko Rady Miejskiej w Mszczonowie dotyczące zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Stanowisko, o którym mowa w § 1 uchwały kieruje się do:

- 1) Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Prezesa Rady Ministrów;
- 3) Ministra Rodziny i Polityki Społecznej;
- 4) Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej;
- 7) Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego;
- 8) Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej;
- 9) Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego;
- 10) Samorządów gminnych z terenu województwa mazowieckiego;
- 11) Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) Unii Miasteczek Polskich;
- 13) Związku Miast Polskich.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miejskiej w Mszczonowie.

§4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Waldemar Suski

Stanowisko Rady Miejskiej w Mszczonowie w sprawie zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat

Zgodnie z art. 61 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639):

1. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

2. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:

- 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
- 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 Ustawy o pomocy społecznej.
  - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
  - b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

2a. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wnosić osoby niewymienione w ust. 2.

2b. W przypadku, o którym mowa w ust. 2a, gmina wnosi opłatę w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a .

2c. W przypadku, o którym mowa w ust. 2a , art. 103 ust. 2 stosuje się odpowiednio. 2d. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1 , z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2 .

2e. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala, w drodze decyzji, organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca domu i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane, o których mowa w ust. 1 pkt 2 .

2f. Wysokość opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, o której mowa w ust. 2e, ustala się proporcjonalnie do liczby osób obowiązanych do jej wnoszenia.

3. W przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a, z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, o której mowa w art. 103 ust. 2, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis art. 104 ust. 3-8 stosuje się odpowiednio.

W oparciu o art. 96 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej spoczywa na:

- 1) osobie i rodzinie korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej;
- 2) spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej – masy spadkowej;
- 3) małżonku, zstępnych przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej - jedynie w przypadku, gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej.

Art.96. ust. 1 nie daje możliwości wystąpienia o zwrot kwoty różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca.

Ta kwestia w ocenie Rady Miejskiej w Mszczonowie wymaga uregulowania. Często praktyką, jaka zdarza się w naszej Gminie ale i w innych gminach jest sytuacja, gdy osoba kierowana do domu pomocy społecznej posiada niewielki dochód jednakże sumiennie wpłaca ustawowe 70 % dochodu na pokrycie miesięcznego kosztu utrzymania, natomiast pozostałą część brakującej kwoty dopłaca gmina, która to różnica w odniesieniu do aktualnej stawki miesięcznej pobytu w DPS stanowi istotne obciążenie dla budżetu gminy. Na tę sytuację często nakłada się również fakt, że osoba skierowana do DPS przebywa w tym miejscu kilka, kilkanaście lat. Podopieczni kierowani do domu pomocy społecznej bardzo często są samotni, ale dysponują własnym majątkiem np. w postaci gospodarstwa rolnego czy mieszkania własnościowego, który to majątek w oparciu o aktualne przepisy prawa poza sporadyczną darowizną na rzecz gminy, przechodzi na dalszych spadkobierców nie partycypujących w kosztach utrzymania podopiecznego.

Mając powyższe na uwadze Rada Miejska w Mszczonowie apeluje o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do zmian w prawie polegających na:

- umożliwieniu dochodzenia zapłaconej różnicy miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS z masy spadkowej mieszkańca DPS niezależnie od tego, czy wywiązywał on się z pokrywania tego kosztu w postaci przekazywania 70 % swojego dochodu,
- wzmocnienia instrumentów egzekucyjnych wobec członków rodziny zobowiązanych do współfinansowania kosztów,
- rozważenia systemowych rozwiązań, które w większym stopniu przeniosą finansowanie pobytu mieszkańców w DPS na budżet państwa.

Dla zobrazowania skali wydatków, jakie ponosi Gmina Mszczonów pokrywając koszty pobytu osoby przebywającej w DPS, która płaci 70% ze swojego dochodu kosztów pobytu, niżej przedstawiamy średnie roczne wydatki gminy na 1 pensjonariusza oraz koszty ich pobytu w latach 2023-2025. Średni, roczny koszt pobytu pensjonariusza w publicznym DPS w 2023 r. wyniósł 34 172,00 zł.

W przypadku Gminy Mszczonów opłata za 13 pensjonariuszy w DPS w roku 2023 wynosiła 444 241,00 zł. W 2024 średni, roczny koszt pobytu pensjonariusza w publicznym DPS wzrósł do 38 986,50 zł, a opłata za 16 pensjonariuszy w DPS wynosiła 623 784,00 zł. W 2025 r. koszty te wyniosły odpowiednio średnio za 1 pensjonariusza 47 112,53 zł, a opłata za już 13 pensjonariuszy w DPS wynosiła 612 463,00 zł.

W codziennej praktyce systemu pomocy społecznej gminy coraz częściej mają do czynienia z przypadkami, w których osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej jeszcze przed tym przekazują cały swój majątek w drodze darowizny osobom trzecim, zazwyczaj członkom najbliższej rodziny.

W rezultacie osoba, która wcześniej dysponowała znacznym majątkiem, formalnie nie jest w stanie partycypować w kosztach swojego pobytu, a ciężar ich finansowania zostaje przeniesiony na gminę. Obowiązujące regulacje nie dają podstaw do egzekwowania opłat od osób, które otrzymały darowiznę, nawet wtedy, gdy ich sytuacja finansowa poprawiła się właśnie dzięki przekazanemu przez mieszkańca DPS majątkowi.

W efekcie ciężar kosztów długoterminowej opieki instytucjonalnej, często sięgających kilku tysięcy złotych miesięcznie, w całości spoczywa na finansach publicznych, mimo że realne źródło ich pokrycia w postaci wcześniej przekazanego majątku zostało świadomie wyłączone z systemu.

Podjęcie uchwały i skierowanie stanowiska do najważniejszych organów państwowych, parlamentarzystów oraz organizacji samorządowych ma na celu ograniczenie praktyki polegającej na uchłaniu się od ponoszenia kosztów utrzymania w DPS kosztem budżetu samorządu. Ponadto jest wyrazem troski o sprawiedliwy podział zadań i odpowiedzialności finansowej pomiędzy państwem a samorządami oraz ma na celu ochronę interesów mieszkańców gminy.

UZASADNIENIE

Obowiązujące przepisy ustawy o pomocy społecznej w niewystarczającym stopniu chronią interes finansowy gmin ponoszących znaczną część kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej. W praktyce gminy często finansują wieloletnią opiekę osób, które mimo posiadania majątku lub wcześniejszego jego przekazania osobom trzecim, formalnie nie są w stanie pokrywać pełnych kosztów swojego pobytu. Brak możliwości dochodzenia brakującej części odpłatności, w szczególności od osób obdarowanych lub z masy spadkowej, prowadzi do nadmiernego obciążenia budżetów samorządów.

Proponowane zmiany mają na celu zapewnienie większej sprawiedliwości społecznej, racjonalne gospodarowanie środkami publicznymi oraz ograniczenie praktyk polegających na przenoszeniu kosztów opieki na gminy mimo istnienia realnych źródeł ich pokrycia. Wprowadzenie rozwiązań umożliwiających uwzględnienie przekazanego majątku przy ustalaniu odpłatności pozwoli na bardziej zrównoważone i odpowiedzialne finansowanie systemu pomocy społecznej.